

COLUMN - Artsenkrant – 24 september 2020

Er is meer om zich over te schamen dan het uitblijven van een federale regering

Jürgen Constandt

Algemeen directeur Vlaams & Neutraal Ziekenfonds;
voorzitter Aktiekomitee Vlaamse Sociale Zekerheid

Is het normaal dat in één van de rijkste regio's van Europa duizenden zorgbehoevenden in de kou blijven staan?

Hier zijn geen woorden voor, geen excuses, geen verklaring of toch geen zinnige verklaring. Ik heb het dan over de wachtlijsten in de gehandicaptenzorg en de hartverscheurende verhalen zoals Pano in zijn reportage laat klinken. Er is amper geld voor, klinkt het, waardoor mantelzorgers opgebrand raken en ouders financieel het gewoon niet redden. De 270 miljoen euro die de Vlaamse regering deze legislatuur hiervoor reserveert, kan de nood niet lenigen. De wachtlijsten zullen de volgende jaren - tot bijna 20 jaar zelfs - flink toenemen. Ook bij minderjarigen is de toestand schrijnend. Bijna 2.000 kinderen staan op een wachtlijst. Met de 9 miljoen die hiervoor vrijgemaakt is, zullen zo'n 240 gezinnen aanspraak kunnen maken op de persoonsvolgende financiering. Amper 240. De rest mag wachten op Godot.

En die Godot woont zeker niet in Vlaanderen. Mocht dat wel zo zijn dan was het misschien al opgelost, want dan zouden de middelen veel meer toereikend zijn. Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap heeft berekend dat om de wachtlijsten weg te werken zo'n 1,6 miljard euro nodig is. Dat is niet weinig, maar dat is nog altijd maar 13 % van de jaarlijkse transfers van Vlaanderen naar Wallonië. Jawel, maar 13 %, u leest dit goed. Elk jaar opnieuw stroomt zo'n 12,3 miljard euro van Vlaanderen naar Franstalig België. 4,8 miljard via de sociale zekerheid, 1,3 via de algemene middelen, 2,3 via de financiering van gewesten en

gemeenschappen en nog eens een restje van 3,9 miljard voor de afbouw van de staatsschuld. Dus elke Vlaming stort elk jaar 1.920 euro naar zijn Waalse buur onder de noemer 'solidariteit'.

Dat de solidariteit in Vlaanderen daardoor onder druk komt te staan, is niet de zorg van het Belgische niveau. Vlaanderen kan niet het noodzakelijke beleid voeren omdat gewoon de middelen ontoereikend zijn, want elders gependeed. Je kan die euro geen twee keer uitgeven. En aangezien de Belgische patiënt voorrang heeft op de Vlaamse zorgbehoevende moet die laatste maar even op de wachtlijst blijven.

Dit land begint meer en meer te lijken op het land van de krekel en de mier

Vlaanderen hoopte in 2017 dit probleem in de gehandicaptenzorg op te lossen met de persoonsvolgende financiering. Maar dat systeem heeft onvoldoende tot geen soelaas gebracht. Dat kan ook moeilijk als de middelen niet voorhanden zijn. Is het probleem al acuut voor minderjarigen met een handicap, dan is het gewoon rampzalig voor hun meerderjarige lotgenoten. Momenteel hebben zo'n 16.000 personen een actieve vraag naar een specifieke ondersteuning gesteld. Daarbij moeten ze eerst en vooral aantonen dat andere vormen van ondersteuning onderzocht zijn en niet het gewenste resultaat opleveren en tegelijk antwoorden op de vraag waarom een persoonsvolgende financiering de beste optie is. Komt daarbij dat toekomstgerichte vragen niet aan de orde zijn. Die mogen niet gesteld worden. Een moeder van 75 die voor haar kind met het syndroom van Down een aanvraag wil indienen, komt niet meer in aanmerking omdat ze de zorg na verloop van tijd niet meer zelf kan uitvoeren.

Dit land begint meer en meer te lijken op het land van de krekel en de mier. De mier die voorzienend is, krijgt het elke dag moeilijker en moeilijker om zijn huishouden aan de kant te houden en de winter veilig door te komen omdat de krekel zich van geen kwaad bewust is en rustig voortgeniet van de ondergaande zon. Als Vlaanderen niet wil eindigen als de mier en de krekel toch een klein beetje meer de attitude van de mier wil aannemen dan zouden we een pak verder komen. Dan zou de solidariteit op iets gebaseerd zijn. Dan zouden we onze eigen hulpbehoevenden kunnen geven waar ze recht op hebben zonder dralen, zonder ingewikkelde kafkaïaanse regeltjes.

Elke Vlaming stort elk jaar 1.920 euro naar zijn Waalse buur onder de noemer 'solidariteit'

Vandaar deze oproep aan de federale onderhandelaars. Responsabiliseer iedereen rond de tafel. Pak die ondoorzichtige geldstromen aan, geef aan wie het met recht toekomt en laat vooral de sociaal zwakkeren in Vlaanderen niet in de steek. Zoiets doe je niet. Gisteren, vandaag niet, nooit!